

Stari Slatinik

Naselje Stari Slatinik nalazi se na glavnoj prometnici kroz Brodsko Posavlje, na raskrižju putova: Brod, Gradiška, Požega. Sa sjevera ga zaklanjaju šumoviti brežuljci Dilj gore Obriž, Rastovica i Travnik, a na jugu se proteže ravna Posavina, plodna polja i vodoplavne livade pod imenom: Bočin, Pisci, Mostaš, Bažine, Grabarje, Krči, Doljanska, Mlaka, Razliv, Jelas, te šume Lug i Žirovnjak.

Selo je dobilo ime po slanim izvorima slatinama koji se nalaze povrh današnjeg položaja sela.

Geološka prošlost kraja seže unazad 5 milijuna godina, što potvrđuju nalazi slatkovodnih puževa i školjaka s lokaliteta Bijeli zdenac i česte naslage ugljena lignita. Sedimentacija se odvijala u jezersko-barskim uvjetima.

Na prisustvo čovjeka ukazuju arheološki nalazi od kojih najstariji sežu u prapovijest (oko 3500 godina), a otkriveni su prilikom iskopa kanala na prostoru Jelas polja (uži toponimi: Poprečine, Mlaka, Lug, Razliv) i pripadaju takozvanoj brodskoj kulturi – srednje brončano doba. Nešto zapadnije u području Krčevina (Krči) nalazi se veliko kasno brončano doba naselje i groblje (staro oko 3000 godina). Kasnijih arheoloških nalaza nema sve do srednjovjekovnih ostataka starog sela na području Kućišta, ali i oko izvora Bijeli zdenac, te u blizini ugljenokopa u šumi Rastovica.

U 11. i 12. stoljeću područje Slatinika bilo je dio velikog posjeda crkveno-viteškog reda Templara. Središte tog posjeda bila je utvrda i samostan Briščana (Borostyan) na Petnji iznad Završja.

Prvi spomen imena Slatinik je iz 1221. godine kada je zapisana prodaja posjeda Sclatnich.

Srednjovjekovna gradina koje se spominje u školskoj spomenici na Žirovnjaku je ustvari gradina u Mrsunjskom lugu (iz 11. stoljeća), danas smještena neposredno uz autocestu. Spominje se još jedna gradina u brdima iznad sela, a vjerojatno se radi o gradini nedaleko crkve sv. Martin u Lovčiću.

Staro selo bilo je raštrkano po brežuljcima na Kućištima. Spadalo je pod župu sv. Martina u Lovčiću, a kasnije pod župu u Bučju. Po predaji selo je u to vrijeme imalo samo osam zadružnih obitelji, od kojih je najviše članova imala porodica Koporčić. Kuće su im bile usred njihovih posjeda, građene od pletera i brvana, a pokrivene slamom. Na mjestu gdje se nalazi križ na Kućištima bilo je groblje – Slatinsko greblje, a put koji do tamo vodi i danas se zove Mrtvački put.

Godine 1536. zavladao su Turci. Selo se tada zvalo Skenderovci po begu Skenderu čija je kmetija bilo. Nakon izгона Turaka 1691. godine nastale su velike promjene u sastavu stanovništva doseljavanjem bosanskog življa.

Godine 1702. osnovana je Posavska krajina kao granična oblast prema Turskoj. Za vojničku službu sposobno muško stanovništvo uključeno je u čardaklije, koji su na čardacima uz Savu obavljali stražarsku službu. Također su morali ići na radotnu kod gradnje utvrda, popravljanja putova, nasipa, a polazili su i u ratove koje je Austrijska carevina vodila diljem Europe.

Od 1750. godine «uzakonjena» je VIII. gradiška pukovnija u kojoj se našao i Stari Slatinik. Isprva je i Slatinik bio sijelo satnije-kompanije, ali od 1764. godine sijelo je u Stupniku.

Naseljavanje pod prisilom sa Kućišta na drum i ušoravanje sela izvršeno je oko godine 1748. Od godine 1779. do 1788. završen je zidani drum kroz pukovnicu i

izgrađeni mostovi, zasađeni drvoredi. Već godine 1780. uveden je ovim drumom poštanski promet diližansama.

Godine 1758. Slatinik je pripojen župi u Sibirju. U selu je bila drvena kapelica sv. Josipa. Današnja crkva, također sv. Josipa, sagrađena je 1894. Godine 1829. godine osnovana je u mjestu narodna škola. Bila je drvena, a 1863. napravljena je nova zidana zgrada. Kada je razvojačena Vojna Krajina 1871. godine, poklonjen je časnički stan sa zgradama i zemljištem za školu i stan učitelja. Današnja školska zgrada sagrađena je 1930. godine.

Godine 1889. dovršena je i predana u promet željeznička pruga Nova Gradiška – Brod. Željezničke karte na stanici Stari Slatinik počele su se izdavati 1932. godine.

Radi povoljnog smještaja na raskrsnici putova u Slatiniku se početkom 20. stoljeća podižu i mali industrijski pogoni, mlinovi Dane Budisavljevića i Ilije Martinovića.

Poslije Prvog svjetskog rata u šumi zvanj Rastovica otvoren je rudnik-majdan smeđeg ugljena lignita. Radnici su većinom bili iz Srbije i Slovenije i Ličani iz Stupnika. Šokci nisu išli raditi u rudnik. Majdan je zatvoren 1923. godine. Pokušaj obnove rudnika poslije II svjetskog rata bio je vrlo kratak.

U godinama «između dva rata» Mađar Pavo Gőry podigao je veću ciglanu koja je radila sve do osamdesetih godina prošlog stoljeća.

Zadružni dom građen je 1948. godine. Električno osvjetljenje selo je dobilo 7. rujna 1959., a drum je asfaltiran 1971. godine. Kulturno-umjetničko društvo «Dukat» djelovalo je od 1994. do 1996. godine.